Sri Y. VEERAPPA (Holenarasipur).—Sir, you were pleased to make some observation regarding the adjournment motion. For heaven's sake, I am not entering into the merits or finding fault with the decision of the esteemed Chair. You were pleased to state that it does not amount to adjudication because of several reasons. Would it not frustrate rule 40 of the VIII Chapter if opportunity is not accorded to discuss this matter—an important matter of recent nature which affects the prestige, honour and safety of our brothers and sisters ?

Mr. SPEAKER.—After all, the Hon'ble Member is trying to over-ride my ruling in an indirect method. I have said that I have disallowed the adjournment motion. There is the end of the matter. If the Hon'ble Member wants to speak on the matter, there is an opportunity because we are going to discuss the Vote on Account.

PAPERS LAID ON THE TABLE.

Sri C. M. POONACHA (Minister for Industries and Home Affairs).—Sir, I beg to lay on the Table the State Transport Undertakings (Mysore) Rules, 1958 issued under Section 68-1 of the Motor Vehicles Act, 1939 (Central Act IV of 1939).

BUDGET FOR 1958-59—DEMANDS FOR GRANTS ON ACCOUNT.

No. 2—Land Revenue

7. Land Revenue

Mr. SPEAKER.—Motion moved :

> "That a sum not exceeding Rs. 50,79,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Land Revenue'."

Before discussion starts, I must say that members should take that all the Demands are before the House and they may make remarks in respect of all the Demands including the one which I have now put before the House.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಕೆ. ಪುಟ್ಟರಾಮಯ್ಯ (ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ).—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾವು ನಿನ್ನೆ ಸೋತಿರತಕ್ಕ ಸರ್ಕಾರ ಈಗ ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕ 'Vote on Account' ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಲು ಭಾಗವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. We stage a walk out.

(The Opposition members withdrew from the House.)

Sri V. P. DEENADAYALU NAIDU (Cubbonpet).—Sir, I have a small technical difficulty which I would like to place before you. I want to know whether this Vote on Account is placed before the House under the provisions of Rule 127 of the Rules of Procedure and Conduct of Business of the House. I hope that the vote on account for the period from 1st April to end of July will have to be covered by certain provisions and it is under the provisions of Rule 127 that it is placed before the House. Therefore it is also necessary that it should be circumscribed by Rule 121 relating to demands for grants and so this has to be done in consultation with the Estimates Committee. I would like to know the necessity for placing before this House the vote on account for a period of 4 months. An explanation for the same may kindly be given. I would also like to know the opinion of the Estimates Committee when it was consulted as contemplated by the provisions of Rule 121.

Mr. SPEAKER.—The Estimates Committee is supposed to send the form only.

Sri V. P. DEENADAYALU NAIDU.—I want to know why this piecemeal vote on account is being placed before the House.

Sri S. NIJALINGAPPA (Chief Minister).—I think I have already explained the reasons for adopting this method. This method has been adopted because by that members may have the opportunity of discussing the budget at greater length item by item and department by department when the demands for grants come before the House instead of being required to finish the discussion before the end of

(SRI S. NIJALINGAPPA)

March. The discussion can now go on even during the next month so that there may be a threadbare discussion and members may have more opportunities to discuss the whole thing. I think this was made clear on that day and it was accepted by members.

Sri V. P. DEENADAYALU NAIDU.—If this vote on account is placed before the House under Rule 127, then it is also stated in sub-rule (4) of this rule that "in other respects a motion for vote on account shall be dealt with in the same way as if it were a demand for grant." So this motion for vote on account will have to be governed by Rule 121 also and sub-rule (3) of rule 121 says that "subject to these rules the budget shall be presented in such form as the Government may, in consultation with the Estimates Committee, settle." I would like to know whether this vote on account was settled in consultation with the Estimates Committee and, if so, what is the report of that Committee on the matter.

Mr. SPEAKER.—What that sub-rule says is only this: "Subject to these rules the Budget shall be presented in such form as the Government may, in consultation with the Estimates Committee, settle." So it deals only with the form. The form has already been settled.

Sri V. P. DEENADAYALU NAIDU.—Are we to take it that since the form of the budget has been once decided, that is to be accepted for all time? This is a special case and so it has to be presented in a special form. This vote on account is not the usual procedure. So is it not necessary and incumbent on the part of the Government to consult the Estimates Committee and settle the form?

Sri S. NIJALINGAPPA.—This method has now become universal. Every State is adopting it; the Lok Sabha is adopting it. Even Madras has accepted it. This has been adopted only for giving more opportunities to members to discuss the budget. This is practically a universal method and there is nothing special about it.

*ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ (ಮೈಸೂರು).—1958-59ನೇ ಸಾಲಿನ ಪೂರ್ಣ ಆಯವ್ಯಯದ ಅಂದಾಜು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿದಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ Vote on Account ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಸಭೆಯ ಮಂಜೂರಾತಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇರುವುದನ್ನು ನಾನು ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಾರಣವಾದರೂ ಇಷ್ಟೇ. ಆಯವ್ಯಯದ ಅಂದಾಜು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಷ್ಕಾರವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಡ್ಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲವಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ವಿಚಾರಗಳು ಚರ್ಚೆಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎನ್ನುವ ವಾದವನ್ನು ನಾವು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇವೆ. ನಾನಾದರೂ ಈ "Vote on Account" ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ನಂತರದಲ್ಲಿ 58-59ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದ ಅಂದಾಜನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿರುವುದು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಕ್ರಮವೆಂದು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. 1957-58ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಮತ್ತು ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ಕಮಿಟಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಆಯವ್ಯಯದ ಅಂದಾಜನ್ನು ಇಡುವುದು, ಮತ್ತೆ ಈ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಮತ್ತು ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ಕಮಿಟಿಗಳನ್ನು ರಚನೆಮಾಡುವುದು, ಈ ವಿಧಾನಸಭೆ ಸರ್ಕಾರದ ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ, ಆಡಳಿತ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ನೇರವಾಗಿ ತನ್ನ ಹಿಡಿತವನ್ನುಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅದು ಒಂದು ಸಾಧನ. 1957-58ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಯಾಗಲೀ, ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಯಾಗಲೀ ಸೇರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ನನಗೆ ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದು ಸೇರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ತುಂಬಾ ವಿಷಾದಕರವಾದಂಥ ಪ್ರಸಂಗ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಹಣಕಾಸಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಿಂದೆ ಈ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿದ್ದಂಥ ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು. ಬಹುಶಃ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

11 A.M.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲೇನಾದರೂ ಹೀಗೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಸೇರದೆ ಇರುವಂಥ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಎಷ್ಟು ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ಊಹಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಏಕೆ ಈ ರೀತಿ ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ನಿಲುಕದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಮತ್ತು ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಗಳವರು, ಈ ಸಭೆಯವರು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ ಹಣ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ, ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆ ಹಣ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ಅಥವ ಇಲ್ಲವೇ, ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ದುಂದು ವೆಚ್ಚವಿದೆಯೇ, ಕ್ರಮವರಿತು ಸರ್ಕಾರದ ಹಣ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ, ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಡ್ಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಯ ವರದಿ ಮತ್ತು ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಯ ವರದಿಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದುದು ಸರ್ಕಾರದ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ

ವಾಗಿತ್ತು. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡದೆ ಇರುವುದು ಒಂದು ಕರ್ತವ್ಯ ಲೋಪವಾಗಿದೆ, ಕ್ಷಮಾರ್ಹವಾದ ಲೋಪವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಬಂದು ದೇಶದ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವಾಗ ಅದು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬೇಕಾದುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ.

1947ರಿಂದೀಚೆಗೆ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಾವೇ ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ನಡೆಸುವಂಥ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ನಾವೇ ಜವಾಬ್ದಾರರು ಎಂದು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕಾಭಿಪ್ರಾಯ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗಾದರೂ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆಳುವ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಾದ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮಿತಿ ಇದೆ. ನಾವು ಮಾಡುವ ಟೀಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮಿತಿ ಇದೆ. ನಾವು ಮಿತಿಮೀರಿದ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಈಗ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಾಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷ ಅಗತ್ಯ. ನಾವು ನಮ್ಮ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಕನ್ನಡಿ ಹೇಗೆ ಅಗತ್ಯವೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದರೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಿರತಕ್ಕ, alert ಆಗಿರುಕ್ಕ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು. ಈಗ ಆ ರೀತಿಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷ ಇದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಾಗ ಅವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಟೀಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಂಥ ಅಪವಾದಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ಭಯದಿಂದ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಆಡಳಿತವಾದರೂ ಸರಿಯಾಗಿ ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ವೇಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೇ ಎಂದರೆ ಅದೂ ಇಲ್ಲ. ಅಧಿಕಾರವರ್ಗ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು ಕೂಡ ಕಷ್ಟ. ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಧಿಕಾರವರ್ಗ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಬರುಬರುತ್ತ ಸರ್ಕಾರದ ಹಿಡಿತ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗದಮೇಲೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಮೆಯಾಗಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ನೂರೆಂಟು ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಂಥ set upನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮೀಷನರು ಅಮಲ್ದಾರರ ಮೇಲೆ ಅವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರೆದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿದು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಮೋಷನ್ ವಗೈರೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಹಾಗೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮೀಷನರು ಏನಾದರೂ ಬರೆದರೆ, ಅವರು ಹಾಗೆ ಬರೆದದ್ದು ಸರಿ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅವರೇ ರುಜುವಾತು ಕೊಡಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್ ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಕು, ಹೀಗೆ ನೂರೆಂಟಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹಿಡಿತ ಅವರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರ ಮೇಲೆ ಏನೇನೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಆಗಿದೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಡಚಣೆಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅವರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅಡಚಣೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಇದೂ ಒಂದು ಬಲವತ್ತರವಾದ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಅನೇಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ, ಅವರು ಯಾವ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಎಷ್ಟು ವೇಗದಿಂದ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ್ದೆವೋ, ಈ ದೇಶವನ್ನು ಪುನರ್ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ದೇಶವನ್ನು ಸುಭದ್ರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಆಡಳಿತ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ್ದೆವೋ ಆ ನಿರೀಕ್ಷೆ ನಮಗೆ ಈಡೇರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಸರಿಯಾಗಿ, ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದರೆ, ನಾವು ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷವನ್ನೇ ಟೀಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡೆವು ಎಂದು ಯಾರೂ ಭಾವನೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಇದನ್ನು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ವೋಟ್ ಆನ್ ಅಕೌಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹಣವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಾಬೂ ಕೂಡ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ವಿವರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಾಬಿನ ಮೇಲೂ ಕೂಡ ನಾವು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ Vote on Account ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಒಂದೆರಡು ದಿನದಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾತಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ನಾವು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಸರ್ಕಾರದ ರೀತಿ ನೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಬೇರೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಯಾತನೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಮರಿಯಪ್ಪನವರು ಅರ್ಥಿಕ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದೂ ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಈ ಎರಡರ ವರದಿ ನಮ್ಮ ಕೈಸೇರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವಿಷಾದವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮರಿಯಪ್ಪ (ಹಣಕಾಸಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರು ಹೇಳಿರತಕ್ಕದ್ದು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರ. ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಮತ್ತು ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಇವೆರಡೂ watch dogs of the House over Governmental Expenditure. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಎರಡು ಸಮಿತಿಗಳೂ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ವರ್ಷ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರೊಸೀಜರ್‌ನಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ. ಬೊಂಬಾಯಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಿಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಗೆ ಚೇರ್‌ಮನ್ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಳೇ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ನಾವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದೆವು. ಆದರೆ ಈಗ ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದುದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಗೆ ಖಾಸಗಿ ಸದಸ್ಯರನ್ನೇ ಚೇರ್‌ಮನ್ ಆಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತಾವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಮತ್ತು ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಇವೆರಡೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರತಕ್ಕ ಈ ಸಭೆಯ ಉಪ ಸಮಿತಿಗಳು. ನನಗೆ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಹತೋಟಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಸೇರುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನೂ ಸಹ ನೊಂದುಕೊಂಡೆ. ಬಡ್ಜೆಟ್

(ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮರಿಯಪ್ಪ)

ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಸೇರಿ ಅದರ ವರದಿಯನ್ನು ಸಭಾಸದರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಖಾಸಗಿ ಸದಸ್ಯರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಹತೋಟಿ ಅದರ ಮೇಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಿತಿಯ ಚೇರ್‌ಮನ್ ಅವರು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು consult ಮಾಡಿ ಮೀಟಿಂಗ್ ಕರೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರುಗಳು ಮೀಟಿಂಗ್ ಕರೆದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಹಾಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದೆವು. ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಮೂಲಕ ನಾನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವುದೇನೆಂದರೆ ದಯವಿಟ್ಟು, ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಈ ಸಮಿತಿಯ ಮೀಟಿಂಗನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕು. ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಸೇರಿ, ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸೇರಿ ಆಡಿಟ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ವಗ್ಗೈರೆ ಅವರ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಸಮಿತಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಈ ಸಭೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಬೇಕು. ಮರಿಯಪ್ಪನವರು ಇದ್ದೂ ಹೀಗೇಕೆ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಸಭಾಸದಸ್ಯರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಮಿತಿಯ ಮೀಟಿಂಗನ್ನು ಕರೆಯದೆ ಇದ್ದುದಕ್ಕೆ ನಾನೂ ಜವಾಬ್ದಾರನಲ್ಲ, ಹಣಕಾಸಿನ ಶಾಖೆಯೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಲ್ಲ. ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದುದರಿಂದ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಮತ್ತು ಈ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ. ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಈ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕಾದ್ದು ಅಗತ್ಯವಾದದ್ದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯಲೋಪವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಾನೂ ಸಹ ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಜವಾಬ್ದಾರನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಟಿ. ಮರಿಯಪ್ಪನವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡಾವರ್ತಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ನಾನು ಒಂದಲ್ಲಾ ಎರಡು ಸಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ಆ ಸಮಿತಿ ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಸೇರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಾನು ಅಕೌಂಟೆಂಟ್ ಜನರಲ್ ಅವರನ್ನು ಸಹ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು "ನಾವೂ ನೀವು ಇಬ್ಬರಲ್ಲೇ ಒಂದು ಕಡೆ ಸೇರಿ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಕರೆಯೋಣವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ರೀತಿ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಆ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಕರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

*ಶ್ರೀ ಎ. ಮುನಿರಾಜು (ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಈ ದಿವಸ ಓಟ್ ಆನ್ ಅಕೌಂಟ್ ಬಡ್ಜೆಟ್ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಇದರಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರು ಸರ್ಕಾರಿ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ ಸಡಿಲವಾಗಿ ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಎಷ್ಟು ವೇಗವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕೋ ಎಷ್ಟು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಬೇಗ ಅದನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನಿನ್ನು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಲಂಬಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದಮೇಲೆ ನಾವು ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಬುನಾದಿಯ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಅಭ್ಯುದಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸತಕ್ಕಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಾವು ಆಶಿಸಿದ್ದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. (ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಮತ್ತೆ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೋ) ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಆದದ್ದಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕಾದರೂ ಇಂಥ ದೋಷಾರೋಪಣೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಡಳಿತವರ್ಗ ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ನಡಸಲು ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಯಾವತ್ತೂ ಒಂದು ವಿರೋಧಪಕ್ಷವಿರಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಆದರೆ ಅದೊಂದು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಪಕ್ಷವಾಗಿರಬೇಕು. ದೇಶದ ಒಂದು ಆಗು-ಹೋಗುಗಳೇನಿವೆಯೋ ಅದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾದಂಥ ಪಕ್ಷ ಅದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ದಿನ ಯಾವುದಃ ಒಂದು ವಿರೋಧಪಕ್ಷವೆಂದು ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಒಂದು ಅನ್ಯಥಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ ಒಂದು ರಚನಾತ್ಮಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಆ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಹೊಣಗಾರಿಕೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಅಂಥ ಒಂದು ಸದವಕಾಶವನ್ನು ನಮ್ಮ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೊಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪಘಾತಕವೇನಾದರೂ ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅವರೇ ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಬೇಕಾಗಿ ಬರಬಹುದೆಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈಗ ಸಭೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ನಾನೀಗ ಅವರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದು ಅಷ್ಟು ಸಾಧುವಾದುದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳವರು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ತಂದಿದ್ದಂಥ ಒಂದು ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನೊಂದು ತಮ್ಮ ರೂಲಿಂಗನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೋ ಅದರಿಂದ ಆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರೇನು ದೇಶಕ್ಕೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಆ ಒಂದು ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದರೋ ಅದನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಚಿತ್ರಕೊಟ್ಟು ತನ್ಮೂಲಕ ಅವರು ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದು ಆಗ ಸಫಲವಾಗದೆ ಇದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಬಡ್ಜೆಟ್ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆನಡೆಸುವಾಗ ಇದ್ದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರೇಕೆ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೋ ನನಗೆ ಅದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅನುಸರಿಸಿದ ರೀತಿ ನೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರೇನು ತಮ್ಮ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಂದು ಅಂಶ ಅತ್ಯಂತ ಖಚಿತವಾದುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ರೂಪು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೋ ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲೇ ಅವರಿಗೆ ಅಂಥ ಒಂದು ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲದುದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಯಶಃ ಅವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಅವರು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿ

ಕೊಳ್ಳಲು ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅವರು ಅಂಥ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ನನಗನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿರತಕ್ಕ ಬಡ್ಜೆಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳು ಚರ್ಚೆಯಾಗಬೇಕಾದ್ದಿದೆ. ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬರತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಅನೇಕವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಆದಷ್ಟು ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೊಸ ರಾಜ್ಯವಾದಮೇಲೆ 5 ಹೊಸ ಭಾಗಗಳು ಒಂದುಕಡೆ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿರುವಾಗ ಕೆಲಸಗಳು ಅಷ್ಟು ಸರಾಗವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನರು ದೇಶಾಭ್ಯುದಯ ಕಾರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನೊಂದು ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೋ ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾವೀಗ ಅಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರೀ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರವು ಜನತೆ ಏನೊಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಜನಾನುಕೂಲ ಕಾರ್ಯಗಳಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತಿದೆಯೋ ಆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅದು ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾದ ವಿಷಯ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ, ತನ್ಮೂಲಕ ಸುಖೀ ರಾಜ್ಯಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಏನೇನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇಗ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದು ಅದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೊಂದು ಫಲ ದೊರೆಯುವಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಸರ್ಕಾರ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮತ್ತೊಂದು ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗೆಜೆಟೆಡ್ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಾನ್ ಗೆಜೆಟೆಡ್ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ನೌಕರರಲ್ಲಿ ಅವರ ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ಬಗ್ಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ತರಹೆಯ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಬಂದಿರುವಂತೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬರುತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಲಿ ಈ ನೌಕರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ನಮಗೆ ದೊರೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ನಮಗೆ ದೊರೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಸೀನಿಯಾಟಿರಿ ತಪ್ಪಿಹೋಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕೂಲಂಕಷವಾದ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡಿಸಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದ ವಿನಾ ಅವರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಹೋಗಲೇಬೇಕು. ಅವರ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಮತ್ತು ಐ.ಪಿ.ಎಸ್. ಹುದ್ದೆಗಳೇನಿವೆಯೋ ಅವು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಖಂಡಿತ ತರವಲ್ಲ. ಈ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಮಾಡಬಹುದು. ಅವರೇ ಮಾಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ನಮಗೀಹುದ್ದೆಗಳು ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂಬುದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅವರಿಗೆ ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲೇಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದ M.C.S. ದರ್ಜೆ ಈಗಿನ I.A.S. ದರ್ಜೆಗಿಂತ ಬಹಳ ಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದಿತ್ತು. ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಪದಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಲಲಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹಿಂದಿನ ಮೈಸೂರು ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಿರತಕ್ಕ ನವೀನ I.A.S. ಮತ್ತು I.P.S. ದರ್ಜೆಗಳು ಹಿಂದಿದ್ದ M.C.S. ದರ್ಜೆಗಿಂತ 10 ಪಟ್ಟು ಕಡಮೆ ದರ್ಜೆಯವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಇವರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ 200-250 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅಲೋಯರ್ನುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ 1,200-1,800 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟಿಕ್ ಪ್ಯಾಟರ್ನ್ ಆಫ್ ಸೊಸೈಟಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತೇವೆಂದು ಬಾಯಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ರೈತರಿಗೆ ಒಂದು ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಹಿಡುವಳಿ ಜಮೀನಿದ್ದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ 2,000 ರೂಪಾಯಿಗಳ ನೌಕರಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲ. ಏನೋ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಅದೇನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಈ ಹುದ್ದೆಗಳು ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದರಾಯಿತು. ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನಿನವರು ಭೂಸುಧಾರಣೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಗೆ ಎಂದರೆ ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ 1,200 ರೂಪಾಯಿಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ವರಮಾನ ಬರತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಹಿಡುವಳಿ ಆಸ್ತಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳಿ ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ 2,000-3,000 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವುದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿ ತರುವಂಥ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಮುಂದೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಅನಾನುಕೂಲಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸಮಾಜವನ್ನೇ ಏರುಪೇರು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿವು. ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೂಡಲೆ ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಕೂಡ ಸರಿಪಡಿಸಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಆಫೀಸರು 20-25 ವರ್ಷ ಸರ್ವಿಸ್ ಆಗದ ವಿನಾ ಆತನಿಗೆ ಡೆಪ್ಯುಟೀ ಕಮೀಷನರ ಹುದ್ದೆ ದೊರೆಯುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಸರ್ವಿಸ್ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಹಾಗೇ ಅವರು ಡೆಪ್ಯುಟೀ ಕಮೀಷನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹಳಬರು ನಮಗೆ ಸೀನಿಯರ್ ಡೆಪ್ಯುಟೀ ಕಮಿಷನರ್ ಛಾರ್ಜ್ ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೊರಗಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಹೊತ್ತು ಸಹ ಶೇಕಡ 95ರಷ್ಟು ಜನರು ದಿನ ಒಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿನ ದಿನ ಕೂಲಿ ಮೇಲೆ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಜನಜೀವನದ ದುರ್ಭರವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವಾಗ ಇತ್ತ ಕಡೆ ನೌಕರಿ ವರ್ಗದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನ ತಮಗೊಂದು ಜೀವನ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂಥ ಅವಕಾಶವಿದ್ದರೂ ಯಾವಾಗ್ಯೂ ತಮ್ಮ ಮೇಲ್ಮೆಯ ಕಡೆಗೇ ಅವರು ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೇಶದ ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆಯೆಂದು ಈ ದಿವಸ ನಾವುಗಳೆಲ್ಲ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವ ಜನ ಎನಿದ್ದಾರೋ ಅವರು ಸುಖವಾಗಿದ್ದು ದೇಶದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಏರ್ಪಾಟನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಈ ದಿವಸ ಆ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗದವರಾದರೂ ತಮಗೆ ಏನೇ ಒಂದು ಜಿಗುಪ್ಸೆಯಿರಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆಗಳು

(ಶ್ರೀ ಎ. ಮುನಿರಾಜು.)

ಯಾವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲೇ ಇರಲಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಏರು ಪೇರುಗಳನ್ನು ಖಂಡಿತ ಸರಿಪಡಿಸಿ ಅವರವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಸಂಬಳಗಳು ಖಂಡಿತ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ, ನಮ್ಮವರೇ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದುರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತಾರೆಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಒಂದೇ ದೃಢ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ನೌಕರ ವರ್ಗದವರು ದೇಶಾಡಳಿತ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದು ದೇಶಪ್ರೇಮ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಾನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರ ಮೂಲಕ ಅವರನ್ನು ಸಹ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಈಗ ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಆಡಳಿತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಫೆಬ್ರುವರಿ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಮುನಿಸಿಫ್‌ರ ನೇಮಕವಾಗದೇ ಇದ್ದರೆ ಕೋರ್ಟು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರಬಹುದು. ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದ ನೇಮಕ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಆಡಳಿತೆಯು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಹೇಗೆ ನಡೆಯಬಲ್ಲದು ? ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿ ತರತಕ್ಕ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಇಂಥಾದ್ದನ್ನು ಲಘುವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಹಾಗು ಯಾರೂ ಒಪ್ಪತಕ್ಕಂಥಾದ್ದಲ್ಲ. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯವರೂ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು, ಹಾಗು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಯ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

SRI J. H. SHAMSUDDIN (Honawar].- On a point of information. Can the Hon'ble Member discuss the whole Budget or his remarks should be confined to 7 Land Revenue only ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಮುನಿರಾಜು.—ಸಾಮಾನ್ಯ ಚರ್ಚೆಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಕೋ-ಅಪರೇಟಿವ್ ಸೊಸೈಟಿ ವಿಷಯ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲೆಂದು ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸರಕಾರ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಒಂದೊಂದುಸಾರಿ ಸರಿಯಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಅಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ. ಅದೇರೀತಿಯಾಗಿ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಇಲಾಖೆ, ಜನರಲ್ ಅಡ್‌ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್, ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಗೆ ಸಹ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ. 1957-58ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಾಗೇಪಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಮಾರ್ಚಿ ತಿಂಗಳ 19ನೇ ತಾರೀಖು ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ವಿಳಂಬ ಮಾಡದೆ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣರಾವ್ (ಮೈಸೂರು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಆಯವ್ಯಯ ಪಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ದೊರೆತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನನಗಿಂತ ಮೊದಲು ಮಾತನಾಡಿದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ. ಅಷ್ಟು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆಯಲ್ಲಾ ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ಕಾರಣ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸದಸ್ಯರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಹಾಗೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ, ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಬಡ್ಜೆಟ್ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ಸ್ ಮೇಲೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ರೀತಿ ನಮಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯ ಲೋಪವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇದೊಂದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ. ಈ ವರದಿಗಳು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇರದೇ ಇರುವದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುವದಾದರೆ ಹೋದ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಅಧಿವೇಶನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಶಾರ್ಟ ನೋಟೀಸ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಈ ವಿಚಾರ ನಾನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ, ಶಾರ್ಟ್ ನೋಟೀಸ್ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವದ್ದೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಪೋಲಿಸ್ ಚಾರ್ಜಶೀಟ್ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು ವಜಾಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಕೂಡಲೇ ಇಂತಹ ತುರ್ತು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವ ಅವಕಾಶ ಆಗಬೇಕು. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ಎರಡು ಮೂರುಸಲ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಹೇಳಿದೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೂ ಕೂಡ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರದ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವದಾಗಿದ್ದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಏಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ?

The information is not with us. It is their responsibility to get the information; if they do not get the information, it only means the information has not been supplied. That means the administration is not co-operating with them or refuses to work.

ಇಂಥ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಪೂಣಚ್ಚ (ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಒಳಾಡಳಿತ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈಗತಾನೆ ಒಂದು ತ್ವರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದರು. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅದಕ್ಕಿರುವ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸಹ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಸೆಕ್ರೆಟೆರಿಯಟ್‌ಗೆ ಕಳಿಸಿ

ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಬೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಕೋರ್ಟಿನಿಂದ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ವಿಳಂಬವಾಯಿತು. ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾವಕಾಶವ ಗಿದೆ ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ಟಿಗೆ ಕಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸಭೆಯಮುಂದೆ ಅದು ಬರುತ್ತದೆಂದು ಆಶ್ವಾಸನ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣರಾವ್.—ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳಾದಮೇಲೆ ಕೂಡ ಇನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಭೆಯಮುಂದೆ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

11-30 A.M.

[MR. DEPUTY SPEAKER in the Chair]

ಏಕೆಂದರೆ, ಇವೊತ್ತೇನೋ ನಾವು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸಭೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತರಬಹುದು. ಆದರೆ, ಈ ವಿಳಂಬ ನೀತಿಯಿಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾವನೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕು. ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ ಎಷ್ಟು ಸಡಿಲವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಈಹೊತ್ತಿನ ಅಡ್ಜೋರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಸೂಚನೆಯ ವಿಚಾರ. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಮಗೇನೋ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೂ ತರಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆಂದೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇದರಿಂದ ಈಗ್ಗೆ ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳಿಂದ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉಪಯುಕ್ತ ಕೆಲಸವೂ ಆಗದೆ ಕಾಲ ಕಳೆಯಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂತು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನೂ ತಿಳಿಸದಿರುವುದು. ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ವಿವರಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೀಗಾಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಈ ಹೊತ್ತು ಸ್ಪೀಕರ್‌ರವರು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡಲೆದ್ದಾಗ, ಸ್ಪೀಕರ್ ಅವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ಮುಗಿದಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದಾಗ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇನ್ನೂ ವರದಿ ಪೂರೈಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದರಿಂದ ಏನಾಯಿತು? ವಿರಾಮಕಾಲವಾದಮೇಲೆ ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಸ್ಪೀಕರ್ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಬಂತು. ಒಂದುವೇಳೆ ಸ್ಪೀಕರ್ ಅವರಿಗೆ ಅಡ್ವೊಕೇಟ್ ಜನರಲ್ ರಿಂದ ವಿವರಗಳು ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಪೂರ್ಣ ವಿವರಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—It is not now necessary to speak on the ruling. ತಾವು ವೋಟ್ on account ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣರಾವ್.—ನಾನು ಜನರಲ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ ಹೇಗೆ ಸಡಿಲವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನೀಗ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟೆ, ಆ ವಿಚಾರ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳಲು ನಾನು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮುಂದೆ ಬರಬಾರದೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಅಷ್ಟೆ.

ಇನ್ನು ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಯಾವರೀತಿ ಆಗಬೇಕೋ ಆ ರೀತಿ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಸಾಕು. ಹೋದ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಖೈರಾಗಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಏಳು ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಚುನಾವಣೆಗಳೇ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅವು ಇರುತ್ತವೆಯೋ ಅಥವಾ ಹೋಗುತ್ತವೆಯೋ ಒಂದೂ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ ಅಧಿವೇಶನದೊಳಗೆ ಏನಾದರೊಂದು ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಇನ್ನೂ ಏನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದು ಬಾಬಿನಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಜನರಲ್ ಬಡ್ಜೆಟ್ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಬೇಗ ಬೇಗ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮುತುವರ್ಜಿಯಿಂದಿದ್ದರೂ, ಯಂತ್ರ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದು ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರೇನು ಮಾಡಿಯಾರು? ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಆಡಳಿತಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನಾದರೂ ಇದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕ ಹೊಣೆ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟಿದೆಯೋ, ಅಷ್ಟೇಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಇದೆ.

ಸ್ಟಾಂಪ್‌ಗಳ ವಿಚಾರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. Copying sheet ಮತ್ತು ಸ್ಟಾಂಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಈಗ ಅಭಾವಬಂದಿದೆ, ಮುಂಚೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಈಚೆಗೆ ಆರು ತಿಂಗಳಿಂದ ಯಾವ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದರೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಏಕೆ ಹೀಗಾಯಿತೆಂದು ಯಾರೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದಹಾಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೇಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ದಾವೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಜನರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಡವೇ, ಸರ್ಕಾರ?

ಇನ್ನು ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಹಳವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದಾಗ ವಿಶದವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಲಿ. ಪೋಲೀಸ ಇಲಾಖೆಯ ಆಡಳಿತದ ಮೇಲೆ ಈಗೀಗ ಬಹಳ ದೂರುಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ interestedness ನಿಂದ ಹೀಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

*Sri J. H. SHAMSUDDIN.—Sir, I rise to support Demand No. 7–Land Revenue. Though the scope of the discussion is enlarged, I will confine myself to the particular Demand No. 7, Land Revenue. In this respect I would first examine the figures from a financial point of view. I find here under Land Revenue, an attempt is generally made by the Finance Department not to anticipate or assess the relevant revenue and expenditure. I

(SRI J. H. SHAMSUDDIN)

thought that was the feature of last year only, because it was first year of integration and naturally the concerned departments had not sufficient figures to compile. But, I feel even now the same tendency is adopted in this year's Budget. I will illustrate my point this way. If one looks to the Budget of 1957-1958 and compares it with 1958-1959, my point will be clear. There are several items of anticipated receipts and expenditure which have not been mentioned. Such a feature should be recorded in a budgetary arrangement because that will speak whether the department is properly geared up or could not properly assess its requirements both from the revenue side as well as expenditure side. Of course I do not know if proper explanations were given for a large saving either on the expenditure side or anticipated income. If they had been given, then, it would not be proper on my part in offering these remarks. But, explanations given are scanty or do not clear my doubts. For example, take 'ordinary revenue' on page 14. Budget estimate is Rs. 384.83 lakhs, revised estimate is Rs. 348.91 lakhs. So, there is a vast lacuna between estimate and the actuals. Proper explanation for this difference is not given. Of course, one of the explanations given is rather criptical or elusive, in a manner that does not make clear thinking. It is stated that a decrease of Rs. 35.92 lakhs in the revised estimate is on the basis of progress of collections and is also due to scarcity conditions in certain areas.

It is not clear whether the progress of collection is slow or has quickened. Now I understand that the collection is slow. I would like to bring it to the notice of the Department concerned that there are large arrears of land revenue and the machinery of collection is very slow and therefore in the budget estimates the difference between the actuals and the estimates will recur year after year, if the machinery for collection of arrears is not geared or whipped up. There are several other reasons for this slow rate of progress. I find that the processes mentioned in the land revenue code are not adhered to by the collecting authorities. I am told that there are two ways open to the revenue authorities for enforcement of collection. One is that they can put the land of the defaulter for sale or secondly, they can take recourse to seizure of movable properties. It seems to me that the more effective remedy is taking advantage of the provision for seizure of movables, though it is a little irksome and the officers may feel that this process would incur the displeasure of the villager concerned. But it is worth taking the trouble because it is in the interest of the villager himself not to accumulate the arrears, because he would find it extremely difficult to pay them in a lump. The method of seizure of movables would be more effective inas much as if the Amildar or anybody on his behalf should say that such and such person's movables would be seized, the villager concerned would feel that his prestige is at stake and he would manage to pay the land revenue. There is thus a psychological effect in the seizure of movables than in the attachment of immovables. This method, though provided for in the Land Revenue Code, is not taken advantage of by the revenue-authorities. This is one of the reasons why land revenue arrears are piling up, the budgetary position is being affected and there is such a wide gap between the actuals and estimates. Therefore the Department should examine the possibility of taking the villagers into confidence by telling them publicly that henceforward Government may seize movable properties if land revenue is not paid in time and therefore they should avoid the irksomeness that would follow.

Another method is attachment of immovable property. There are two ways open here. One method is to put up a certain serial of immovable property for auction. What usually happens is there are no bidders, because the villagers do not want to bid on properties belonging to their neighbours and thus incur their displeasure. Then the second list is put

for auction and thus the matter is delayed indefinitely. I feel there is only one method, *i.e.*, for the Government to resume the land and put it on its Khatta so that it could be distributed to the landless. I would like the Government to examine these proposals and see that the collection work is geared up so that budgetary position improves.

Sir, there were some comments about the services. I would not go into the details, but I would like to point out that the way to assess efficiency would be by comparison of the past and the present. Unless we have a clear picture of the past years, it would be uncharitable to criticise the services on an invidious basis. One of the remarks was that efficiency has suffered on account of the inclusion of the I.A.S. and I.P.S. I think this is not a just remark. These persons have been selected on an all-India basis. The idea is to pool the experience of the administrative services and then distribute them to all the States. To say that because they have come from different parts of India, they are unaware of the conditions in this State and hence administration is impaired, is not the correct approach. On the other hand it has been felt both by the Central and State Governments that people coming from outside have broader vision and can tackle problems without local bias. But I must point out that the services could function efficiently only if a proper atmosphere is created. It is upto us legislators to create that atmosphere which would be conducive for and promote better efficiency in the services. But to criticise the services, without trying to understand their problems, would have a demoralising effect.

This is all I wanted to say at the moment, Sir.

ಶ್ರೀ ವೈ. ಮಂಜಯ್ಯಶೆಟ್ಟಿ (ಬೈಂದೂರು).—ಮಾನ್ಯ ಉಪಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸುಖೀರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಸರಕಾರ ಪಾಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಸಹ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈಗ ನಾವು ಐದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿದ್ದವರು ಒಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಆಡಳಿತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆತೊಡಕುಗಳು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಪಾಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಬೇಕಾದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮತ್ತು ಗುರಿಯನ್ನು ತಲಪಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಲು ವಿಷಾದವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ಯೋಜನೆ ಸಫಲಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ತಾವು ಕೈಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಆರ್ಥಿಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರಕಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಯಾರು ಎನ್ನುವ ಭರವಸೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಷ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟ ಆಯುವ್ಯಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಆಗುವಂತೆ ಆಡಳಿತದವರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವರೊಡವೆ ಅತಿ ವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಏನೋ ಐದು ರಾಜ್ಯ ಕೂಡಿ ಒಂದು ರಾಜ್ಯ ಆದಾಗ್ಯೂ ನಮ್ಮ ಮೋಟಾರ್ ಸಾರಿಗೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಐದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಈಗಲೂ ಇರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಪೂಣಚ್ಚನವರು ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಬಹಳ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇರುವುದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಹಿಂದೆ ಬೊಂಬಾಯಿ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರ್ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರವೇ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಈಗ ಅದನ್ನ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈಗ ಉತ್ತರ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಭಟ್‌ಕಲ್‌ನಿಂದ ಬೈಂದೂರುವರೆಗೂ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸ್ಟೇಟಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಭಟ್‌ಕಲ್‌ನಿಂದ ಬೈಂದೂರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಮಧ್ಯದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ ಇದೆ. ಅದರಂತೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಿಂದ, ಕುಂದಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಮಧ್ಯೆ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೋಟಲೂ ಇಲ್ಲ, ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲ, ಮಳೆಗಾದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಬಹಳ ಘಂಟೆಗಳಕಾಲ ಅಲ್ಲಿಯೆ ಇದ್ದು ಒಂದು ಬಸ್ಸಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಬಸ್ಸಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ ಇದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು 1957ನೇ ಇಸವಿ ನವಂಬರ್ ಒಂದನೇ ತಾರೀಖು ಶ್ರೀ ಪೂಣಚ್ಚರವರಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಮಂತ್ರಿಗಳಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ರಾಮರಾವ್‌ರವರ ಅವಗಾಹನೆಗೂ ನಂತರ ಶ್ರೀ ಪೂಣಚ್ಚರವರ ಅವಗಾಹನೆಗೂ ತಂದಾಗ್ಯೂ ಈ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯದಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನೂ ಕೈಗೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದುದು ಬಹಳ ವ್ಯಸನಕರ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಯವಿಟ್ಟು ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಿಗಾವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಜನರ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಅತಿ ವಿನಯದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಏನೋ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಏಳು ಲಕ್ಷ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ಇದೆ. ಕಾಸರಗೋಡು ಹೋದುದರಿಂದ ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಇಳಿದಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ತೆಂಗಿನ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಅವರ ಆಹಾರಪದಾರ್ಥವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಧಾರ್ವಾಡ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ನೆಲಗಡಲೆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ

(ಶ್ರೀ ವೈ. ಮಂಜಯ್ಯಶೆಟ್ಟಿ)

ಕ್ರಮವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನೆಲಗಡಲೆ ಎಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಜನರು ಸೇಲ್ಸ್‌ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ವಿನಾಯ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ತೆಂಗಿನ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರಿಗೆ ಯಾವರೀತಿಯ ವಿನಾಯ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದುದು ಬಹಳ ಪಕ್ಷಪಾತ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರವಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಜನರು ತಮ್ಮ ಆಹಾರಪದಾರ್ಥವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತೆಂಗಿನ ಎಣ್ಣೆಯ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಮಲ್ಟಿಪಲ್ ಸೇಲ್ಸ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ನೆಲಗಡಲೆ ಎಣ್ಣೆಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಸಿಂಗಲ್ ಪಾಯಿಂಟ್ ಸೇಲ್ಸ್‌ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚೇಂಬರ್ ಆಫ್ ಕಾಮರ್ಸ್ ಹಾಗೂ ರೈತರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಬಂದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಸ್ವರದಿಂದ ತೆಂಗಿನ ಎಣ್ಣೆಯಮೇಲೆ ಮಲ್ಟಿ ಪಾಯಿಂಟ್ ಸೇಲ್ಸ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ, ಅದಕ್ಕೆ ವಿನಾಯ್ತಿಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಮೊರೆ ಇಟ್ಟಾಗ್ಯೂ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳದೆಇರುವುದು ಬಹಳ ವ್ಯಸನಕರ. ಶ್ರೀ ಮರಿಯಪ್ಪನವರು ಖಾಯಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಅವರ ಚಾರ್ಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಊರಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠ ಬಾಳಿಗರವರು ಸಹ ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸದೆ ಇದ್ದುದು ವ್ಯಸನಕರ. ದಯವಿಟ್ಟು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದವರು ಆಲೋಚನೆಮಾಡಿ ನಮಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಿಗೆ ಔಷಧೋಪಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಅವಶ್ಯಕ. ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರೆ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ವೈದ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತರಪೇತು ಹೊಂದಿದವರು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದೇರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಇಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಅನೇಕ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಈ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಸೇರುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಾವಿರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸೀಟು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸೀಟು ಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅವರು ಪಾಸು ಆದೊಡನೆ ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಮೂರು ವರ್ಷ ಕಾಲವಾದರೂ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವಂತೆ ಅವರಿಂದ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಒಂದು ಬಾಂಡನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವಾದೀತು ಎಂದು ನನ್ನ ಭರವಸೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಆಲೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಆಗಿಂದಾಗ್ಯೆ ಅನೇಕ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಬಾಯಿಂದಲೇ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಎರಡನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ 75 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಲಿಂಗಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ನಿಜ ಇರಬಹುದ. ಆದರೆ ಅದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ್ದು ಸಾಲದು. ಕೆಲಸವು ಬಹಳ ಜರೂರಿಯಿಂದ ಆಗತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಅಗತ್ಯವುಳ್ಳ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾನ ಭೂತಿಯಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ದಯವಿಟ್ಟು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಬಂದರುಗಳ ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಂದರುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೊನ್ನೆತಾನೆ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವಿ. ರಾಮಮೂರ್ತಿಯವರ ಜೊತೆಕೂಡಿ ಅನೇಕ ಮಂತ್ರಿವರ್ಯರು ಬಂದರುಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ, ಅನೇಕ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಂದರುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಷ್ಟು ಆವಶ್ಯಕ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಮೂರ್ತಿಯವರು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿವರ್ಯರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೊಂಡಾಡಿದರೂ ಸಾಲದು. ಇದು ಬರೀ ರಿಪೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯದೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಿಗತಕ್ಕ ಹಣವನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪಡೆದು ಬಂದರುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆಎಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಏನೋ ದೊಡ್ಡ ಬಂದರುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಲದು. ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಬಂದರು ನಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿದೆ. ಎಕ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಇಂಪೋರ್ಟ್ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಮೂರನೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಬಂದರುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಭವ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಭವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ತೋರಿಸದೆ ಅವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

12 NOON.

ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗಸ್ಥರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತದ ಒಂದು ಜೀವಾಳ. ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ಗಳುಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದಿವೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನಗಂಡು ಇವರ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಒಬ್ಬ ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅವರ; ವರದಿ ಈ ತಿಂಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೆ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿರುವ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಭೇದಗಳಿವೆ. ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಂಬಳಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತೃಪ್ತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರಕಲ್ಯಾಣದ ಬಗ್ಗೆ, ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರ ಉದ್ಧಾರದ ಬಗ್ಗೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ, ಸಮಾ

ಜಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾವಿರಾರು ಮೈಲಿಯಷ್ಟು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ದುರಸ್ತುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಣ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ಬೋರ್ಡುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದೇಯಿರುವುದರಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ರಸ್ತೆಗಳು ಮಾಯವಾಗಿವೆ ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಟೀಕೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಭಾವಿಸಬಾರದು. ದಯವಿಟ್ಟು ಆ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೋ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ಬೋರ್ಡುಗಳಿಗೋ ವಹಿಸಿ, ಅವುಗಳ ರಿಪೇರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನೊದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಆ ಜನರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಷ್ಟೋ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಬೇಕಾದ ಹಣ ಕಾಸು ಇದುವರೆಗೂ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂಬ ದೂರಿದೆ. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿ ಆ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ, ಎಂದರೆ, ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ದೊರಕಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಮಂಜೂರುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಈ ನನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಭಾಷಣವನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸ ತ್ತೇನೆ.

*ಶ್ರೀ ಆಲೂರು ಹನುಮಂತಪ್ಪ (ನೆಲಮಂಗಲ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೆ, ಇದುವರೆಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ, ಆದರೆ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸ್ವಲ್ಪ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ರೆವಿನ್ಯೂ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಹಾಗೆ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಆಯವ್ಯಯ ಪಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ರೆವಿನ್ಯೂ ಇಲಾಖೆ ಈಗ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ರೈತರ ನೆರವಿಗಾಗಿ, ಅವರ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದೆಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿಗಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಫಲ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೂ ಹೋಗುತ್ತಿದೆಯೇ, ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತಿವೆಯೇ ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ, ಇವುಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ತೊಡಕುಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿವೆ, ಹಣ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ದೊರಕಬೇಕಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಬಹಳ ಕಡಮೆ ದೊರಕುತ್ತಿವೆ, ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಲ್ಲ. ಏನೂ ತಿಳಿಯದೇಇರುವ ರೈತನಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಯೋಜನ ಬಹಳ ಕಡಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಇದರ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತನ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳೇನೆಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಖಾತೆ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತಾತ್ಸಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದರೆ, ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇಲ್ಲವೆ ಅಥವ ಸರ್ಕಾರ ಇಲಾಖೆಯು ಮೇಲೆ ಸರಿಯಾದ ಹತೋಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲವೇ ?

Sri A. BHEEMAPPA NAIK (Challakere).—I rise to a point of order, Sir. There is no quorum in the House.

Sri A. V. NARASIMHA REDDY (Bangalore South).—Sir, 21 is the number required for quorum. There are more than 21 members in the House now.

ಶ್ರೀ ಆಲೂರು ಹನುಮಂತಪ್ಪ.—ಖಾತೆಗಳನ್ನೂ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡದೇಯಿರುವ ಕಾರಣ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಅಥವ ಬೇರೆ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ರೈತರಿಗೆ ದೊರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ರೈತರಿಗೆ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಖಾತೆ ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಈ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸದೇ ಹೋದರೆ, ರೈತನಿಗೆ ಸಾಲ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಅಸಂಭವ, ರೈತರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಜರೂರಾಗಿ ರೆವಿನ್ಯೂ ಇಲಾಖೆಯವರು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಸರಿಯಾದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೂ ಕೊಟ್ಟು ಹದಿನೈದುವರ್ಷಗಳ ಈ ತೊಡಕನ್ನು ತಕ್ಷಣ ನಿವಾರಣೆಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯಾವಯೋಜನೆಯೂ ಫಲಪ್ರದವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರೈತರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ರೈತರಿಗೆ ಬಾವಿತೋಡುವುದಕ್ಕೆ, ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಸಾಲ ಖಾತೆ ಅವರವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಪ ಕಸಬಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ, ಇದು ಶೋಚನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಇವನ್ನು ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಪಟ್ಟಣವಾಸಿಗಳು ನೋಡಿ ಆನಂದ ಪಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ರೈತನಿಗೆ ಇದರ ಫಲ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಇದು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರವಾಗಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಬೇಕು. ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ, ಇದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಕೈಗಾರಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧನ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುವ ಸಾಮಾನುಗಳು ಮಾರಾಟವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ರೈತನಿಗೆ ಫಲದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲಾಖೆಗಳ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿವೆ, ಖರ್ಚು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ರೈತನ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಏನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೋ ಅದು ಫಲಪ್ರದವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವು ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅಸಡ್ಡೆಯ ಮನೋಭಾವ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಇವರ ಮನೋಭಾವ ಹೀಗಿದ್ದರೆ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ಎಂಭತ್ತರಷ್ಟಿರುವ ರೈತರ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ತಾನೆ ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ? ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಅಧಿಕಾರವರ್ಗದ ಮನೋಭಾವ, ರೀತಿ ನೀತಿಗಳು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬೇಕು. ಇದನ್ನು ನಾವು ಯೋಚನೆ

(ಶ್ರೀ ಆಲೂರು ಹನುಮಂತಪ್ಪ)

ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ ಯಾವ ಯೋಜನೆಗಳೂ ಫಲ ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ರೈತನಿಗೆ ಇವುಗಳ ಫಲ ದೊರಕುವು ದಿಲ್ಲ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಬಡ್ಜೆಟ್ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಆಲೂರು ಹನುಮಂತಪ್ಪ.—ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರೆವೆನ್ಯೂಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಖಾತೆ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದು, ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರೆವೆನ್ಯೂ ಇಲಾಖೆ ಅದರ ಲೆಕ್ಕ ಆಡಿಟ್ ಮಾಡಿ ಆಯವ್ಯಯಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಸರಿಪಡಿಸುವುದು, ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ಅದರ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಕೊಡುವ ಸಹಾಯ ತಕ್ಷಣಕೊಟ್ಟು ಅವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಈ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಕ್ಷಣ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri V. P. DEENADAYALU NAIDU.—Sir, I am very much reluctant to speak to-day. The reason for that is that there are certain properties of which we should have been proud as belonging to the State of Mysore, but which have not come to the possession of our State in spite of our efforts for the last seven or eight years. I am sorry that Government has not focussed its attention on this matter. This is a matter about which we had conducted certain negotiations with the Government of India. There are certain lands by the side of the Residency which really belong to the Government of Mysore, but certain army camps have come up there and those lands have been taken away from the Government of Mysore and not a single pie is given by way of rent to the Mysore Government. This has gone on for the last seven or eight years with the result that now a doubt has been created as to whether these lands at all belong to the Government of Mysore. Why I say this is because at the time of retrocession when the assigned tract was transferred to the Government of Mysore, there was an order by the Government of India that all the lands which were then in possession of the army and the air force were transferred to the Government of India temporarily for a temporary period and negotiations were to be started by the Government of Mysore with the Government of India for their transfer back to the Mysore Government. I am sorry to state that till today the matter has not been settled. This is a matter which pertains to the Home Department and so I would like Sri Poonacha to kindly consider this question. I understand that certain correspondence has gone on between the Government of Mysore and the Government of India. A very long time has elapsed after this that we are now forgetting this issue. I think it is too late to be settled now. This matter should have been settled long back. At least I would like to know what has happened in this behalf. Why I am mentioning this is because I was present when the discussion about this took place with the Deputy Minister for Defence at the Air Commodore's residence and that is why I am interested to know the outcome of the negotiations. I find that no final conclusion has been arrived at in this matter. I feel that as Government we must take certain difinite decisions. We must not be evasive, but we must be firm in these matters.

I feel jealous when I see the developments in the neighbouring States where Finance Corporations have been formed. Has our Government thought of forming a Finance Corporation like that? We are now considering the budget and so I want to say that the formation of a Finance Corporation for the State of Mysore is a vital and urgent necessity.

Next I want to ask the Industries Minister Sri Poonacha why he has not constituted Boards for running the Government concerns efficiently in consonance with the policy of the Government of India. Such independent Boards are necessary for running the Government Soap Factory, the Government Electric Factory, the Government Porcelain Factory and other concerns. It has come to my knowledge from authoritative sources that we are incurring a loss in running the Porcelain Factory. I had referred to this matter some time back and I expect a very authoritative and correct reply to that. If what is stated is true, then is it not because we have gone out of the way and we are not acting in conformity with the policy laid down by the Government of India for constituting Boards to run these industrial concerns?

This is a major policy decision which Government should have taken by now. The position as it is now does not give a very rosy picture of what Mysore ought to be. That prosperity which I anticipated could be achieved though not yet within vision. Why ? That is because we are not taking decisions with a determination. We cannot succeed in anything unless we have certain priorities fixed even with regard to legislation. Bangalore could be one of the best cities in India, but today it is not so. Slums are developing everywhere. In spite of the Government of India coming to our rescue by contributing one-fourth of the expenditure for slum clearance and rehabilitation, by way of grant, we are not able to succeed in removing the slums from the City. We have not given top priority to slum clearance as has been done in Delhi and Madras. As a result of that we are losing the grants which the Government of India have given us for slum clearance and we are not improving the metropolis of Bangalore ; on the contrary, it is deteriorating as a result of our keeping silent about slum clearance schemes. The Corporation has done its best by asking us to amend the Corporation Act, but we are silent about that also.

Then, I come to the question of hospitals and dispensaries. Whenever we demand major hospitals in Bangalore then the question of local fund dispensaries in the mofussil is placed before us, but I would like to inform the House that a major portion, at least 50 per cent., of the patients in the big hospitals in Bangalore come from the mofussil. I know this because I have served in several Boards. Therefore, by keeping the major hospitals in Bangalore City uptodate, we are not in any way depriving the local fund dispensaries of their due. Some of our hospitals go without the necessary supply of medicines. That is because we have not given proper attention to the proper method of indenting for the necessary supplies in advance. Our method of indenting is defective and needs to be improved.

Even in matters of education, when we make certain demands for High Schools the Hon'ble Minister for Education readily comes out with the answer that 'this is the policy of Government'. I should say that the policy of Government should be to serve the people to the best ; it is not the policy of Government to prevent amenities being provided to the people. In this connection, I want to bring to the notice of Government the distinction that is being made between the City Area and the Civil Area. In the City Area we have 8 Government High Schools and in the Civil Area there is not even one such institution run by Government. Does it redound to the prestige of Government to keep this distinction for all time. Government may say that it is prepared to start such institutions provided a donor comes forward with a donation of Rs. 33,000. Suppose no donor comes forward with a donation of Rs. 33,000 to start a high school. Does it mean that Government will allow that particular area to go without a high school by sticking to the policy of Government ?

For that is a policy which is not going to help the people of that area. I make bold to say that that policy will have to be altered to suit the convenience of people. We cannot afford to continue this disparity between people and people any longer. I know that Government are making some efforts to bring about uniformity. These are matters in which Government should have a ittle boldness and determination in dealing with things.

Lastly, I would like to bring to the notice of the Government this point: Why is it that the efficiency of the administration is coming down ? It is for these reasons, I bring it to the notice of the Government, particularly, Hon'ble Minister Sri C. M. Poonacha. Let me say, I present a petition against certain irregularity. What does he do ? He sends it to the person against whom I am complaining ! And what is the explanation that you expect from a man against whom you are levelling charges and accusations ? If that is the procedure of the administration, I think that procedure will have to be certainly altered. You

(SRI V. P. DEENADAYALU NAIDU)

must be in a position to institute independent and impartial enquiries against these complaints.

Sri C. M. POONACHA.—May I just intervene and offer a word of personal explanation to the point that has just been made, Sir? It is no doubt true that we receive complaints against particular officers. The enquiry is held independently and after certain things come to the notice of the Government, the concerned officer's explanation is obtained on specific points, and that way alone we can successfully conclude the enquiry. That is all. Without calling for the explanation from the officers concerned, the enquiry will not be complete. Does my Hon'ble Friend suggest that such explanation should not be obtained from certain officers against whom certain allegations have been made?

Sri V. P. DEENADAYALU NAIDU.—My point was, exactly what was in the mind of the Hon'ble Minister? An independent enquiry is what is required. But in all cases, it is not done; and wherever it is necessary, you must tone up the administration. I am one of those who has no objection to be lavish in spending for the administration, provided it can bring about efficiency and certain benefits to the people. Well, Sir, we come to the courts. I wish to know, who has seen these courts? I am one of those who has to spend days and days in these courts. The administration of these courts will have to be gone into, particularly, the subordinate courts. I do not know whether the Government as at any time given any casual attention at least to this aspect. It is no doubt true that for generation we have gone on without certain facilities. Today, I would like the Hon'ble Minister—I know that he is judicial minded person and one who has practised also for some time......

Sri B. VAIKUNTA BALIGA (Minister for Law and Labour).—Sir, the Hon'ble Minister in charge of courts is my Hon'ble Friend Sri Poonacha. May I know if the Hon'ble Member thinks that Sri Poonacha is a practising lawyer or has practised?

Sri V. P. DEENADAYALU NAIDU.—Sir, if he is not a practising lawyer, I would like to take him to see round and understand what these courts are, where hundreds of lawyers frequent—there is no room for these lawyers to sit. You come to criminal courts. Is that a position of which we should be proud? Does it show that the Minister or the Department has made any investigation and has understood what is going on? What is the type of assistance you give to the accused? You engage an advocate with Rs. 16 per day. You engage per day a prosecutor on Rs. 16 a day! Can there be anything more shameful than that? I would rather prefer that nothing is paid, or pay properly and ask that man to defend the accused. I would tell you, Sir, it is not justice. Any man who has a sense of administration and who has gone into it, not even critically, but even casually cannot be silent. And for generations we are going on like this, without even providing for basic necessities! These are the amenities, these are the most ordinary things which will have to be attended to. I will tell you, it will bring about a certain amount of decency and administrative efficiency. How is it that we have not been able to do that? It is therefore I said that certain thoughts come up in my mind, I feel reluctant to speak; and I have done.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ತಾರೇಗೌಡ (ಸಿರಾ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಸರ್ಕಾರದವರು ರಿಫಾರಮ್ಸ್‌ನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವಾಗ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಸಮತಾವಾದ ಸಮಾಜದ ಗುರಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಯಾವ ರಿಫಾರಮ್ಸ್?

ಶ್ರೀ ಟಿ. ತಾರೇಗೌಡ.—ಈಗ ಲ್ಯಾಂಡ್ ರಿಫಾರಮ್ಸ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಂದಿರತಕ್ಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ . . . .

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—Vote on Account ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಮಾತನಾಡಿ ಈಗ ಲ್ಯಾಂಡ್ ರಿಫಾರಮ್ಸ್ ವಿಷಯ ಏತಕ್ಕೆ?. ಆ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ ಚರ್ಚೆಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ತಾರೇಗೌಡ.—Vote on Account ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ, ಲ್ಯಾಂಡ್ ರಿಫಾರಮ್ಸ್ ಸೀಲಿಂಗ್ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಅದೂ ಸಹ ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಆಫೀಸರು ಮತ್ತು ಇತರೇ ಆಫೀಸರುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಜಮೀನುದಾರರುಗಳಿಗೆ ವರಮಾನದ ಸೀಲಿಂಗನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಆಫೀಸರುಗಳ ಸಂಬಳಗಳಿಗೂ ಸೀಲಿಂಗ್ ಹಾಕಬೇಕು. ಆದರೆ ಕೇವಲ ಗ್ರಾಮಾಂತರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಅವರ ವರಮಾನ ಕಡಿಮೆಮಾಡಿ, ಅವರನ್ನು ಅವಿದ್ಯಾವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವರ ಮಕ್ಕಳುಮರಿಗಳಿಗೆ ಜೀವನಕ್ಕನುಕೂಲವಾಗದಂತಿರುವ ಅವರು ನಾಗರಿಕರಾಗಲು ಸರ್ಕಾರದ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಬರದಂತಾಗಲು, ವಿಧಾನಸಭೆಗಳಿಗೆ ಸದಸ್ಯರಾಗಲು ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಗಟ್ಟಿನಿಂದ ಅಡಚಣೆಯುಂಟಾಗಲು ಹಾಲಿ ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರದ ದಿನಚರಿ ಆಡಳಿತದಿಂದ ಕಂಡುಬರುತ್ತೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಲಂಚ ರುಷುವತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ರೈತರ ಅರ್ಜಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಉದಾಸೀನದಿಂದ ಕಾಣುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ದೇಶದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾಧುವಾದುದಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವರ ಸಂಬಳದ ಸೀಲಿಂಗನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಧರ್ಮ. ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಇತರೆ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿರುವವರ ವರಮಾನಕ್ಕೆ ಸೀಲಿಂಗಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಿಡಲ್ ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದರೆ, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರು ಒಟ್ಟು ಖರ್ಚಿನ ಅರ್ಧಭಾಗದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಸ್ಕೂಲು ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ನೀತಿ ಸಾಧುವಾದುದಲ್ಲ. ಇಂತಹ ನೀತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿದ್ಯಾವಂತರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಕೆಲವು ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದೀತು. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವಿದ್ಯಾವಂತರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದುಡಿದು, ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಜೀವನ ನಡೆಸುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ನೀತಿ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಜನರ ಬೆಂಬಲ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ರೈತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಸ್ಕೂಲು, ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ, ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ರೈತರ ವರಮಾನಕ್ಕೆ ಸೀಲಿಂಗ್ ಹಾಕುವುದು ನ್ಯಾಯ. ಸರ್ಕಾರದ ಸುಧಾರಣಾನೀತಿ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದವರನ್ನೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಕಾಣಬೇಕು. ಶ್ರೀಮಂತರು ಕುಬೇರರಾಗಲು ರೈತರು ಬಡವರಾಗಲು, ಅವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗತಕ್ಕ ಸುಧಾರಣೆ ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ.

12-30 P.M.

ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ರೈತರು ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ. ಆದರೆ ಈಗ ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಬಹಳ ಕಡಮೆಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾನಾ ತೊಡಕುಗಳನ್ನೊಡ್ಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 300 ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನೊದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಹಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಂಬಗಳು, ತಾಮ್ರದ ಕಂಬಿ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರಬೇಕಾದರೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಬಾಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಕಾರ್ಯತಃ ಅಡಚಣೆಯನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಿದ್ಧವಾಗಿರತಕ್ಕ ಬಾವಿಗಳಿಗೆ time switch ಹಾಕಬೇಕು, ರಾತ್ರಿವೇಳೆ ಮಾತ್ರ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ, ಪವರ್ ಲೂಮ್ಸ್ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಗೆ, ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ, ಗಾಳಿ, ಬೆಳಕಿಗೆ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ವಿದ್ಯುತ್ತನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರದವರಿಗೆ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯಲು ವಿದ್ಯುತ್ ಕೊಡಲು ನಾನಾ ತೊಂದರೆ. ಇಂಥ ನೀತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿನ ಬೆಂಬಲ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ನೀತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಒಣನಾಡು ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬೋರ್ಡ್ Drynad Improvement Board ಕೂಡಲೆ ಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡಿ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕ್ಷಾಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಜಾಗ್ರತೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ರುದ್ರಪ್ಪ.—ಹೊಸದಾಗಿ ಪವರ್ ಲೂಮ್ಸ್‌ಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟೂ ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಬಾವಿಗಳಿಗೇ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ತಾರೇಗೌಡ.—ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬೇಕು. ಇದುವರೆಗೂ ಗ್ರಾಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಜನಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಕುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿ ಅದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಕನಸಿನ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಲಭ್ಯ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಜರೂರಾಗಿ ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾರಿಟಿ ಕೊಟ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಂಪ್ ಸೆಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಿ, ಈಗಿನ ನೀತಿಯನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕು ಎಂದು ವಿಷಾದದಿಂದ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

*ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ (ಹುಣಸೂರು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಹಿಂದಿನ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲ ರಚನೆಯಾದಾಗ ಖಾತೆಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ವಿಂಗಡಣೆಯಾದುವು ಎಂದರೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೇ ಬೇರೆ ಖಾತೆಯಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಹ ಆದರು. ಆದರೆ ಈಗಿನ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವೇರ್ಪಟ್ಟಾಗ ಈ ಏರ್ಪಾಡು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಈ ಖಾತೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ ಸರಕಾರಕ್ಕಿದೆ ಮತ್ತು ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ಇವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿಬಿದ್ದಿದೆ ಎಂದು ನಾವು ಮೊದಲು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆವು. ಈ ರೀತಿಯ ಏರ್ಪಾಡು ಆದಾಗ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದವ

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್)

ರಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ. ಆದರೆ ಒಂದು ಸಲ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಆಡಳಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಹಳ ಬೇಗಬೇಗ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚು ಚುರುಕಾಗಿ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಧ್ಯೇಯವಾದರೂ ಸಹ Co-operative Common-wealth establish ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದಿದೆ. ರೈತರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜನಗಳ ಅಭ್ಯುದಯ ಸಾಧನೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಆಡಳಿತದಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳವರಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ. ಈಗ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯಥೆಯಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು (head of the department) ಈಗ ಕೆಲವಾರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಲ್ಲ, ಇಬ್ಬರಲ್ಲ, ಮೂವರು ಬದಲಾವಣೆಯಾದರು ; ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಈಗಿರುವವರೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲು ಇಚ್ಛಿಸುವ ವಿಚಾರವಿಷ್ಟೆ. ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಇನ್ನೂ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಅದರ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಹಕಾರತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳವರು ಆಗಬೇಕಾದದ್ದು ತೀರ ಅಗತ್ಯ. ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಹಳೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ತತ್ವಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು Co-operative farms ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದುವು. ಇದು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಯವರೆಲ್ಲ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಬೇಕು, ರೆವಿನ್ಯೂ ಇಲಾಖೆ, ಇಂಜನಿಯರಿಂಗ್ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಯಾವ ಯಾವ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಈ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಇಲಾಖೆಯವರೆಲ್ಲ ಈ ಸಹಕಾರಸಂಘಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ಆಸೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದರು.

ಈಗ ಅವುಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳ ಪ್ರಗತಿ ಏನು ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ ಅನೇಕ ವ್ಯವಸಾಯ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವಂತೂ ಮುಚ್ಚುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆಯೋ ಏನೋ ಎಂದೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಲ್ಲ ಏತಕ್ಕೆ ಆಯಿತು ಎಂದರೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಅವರಿಗೆ, ಈ ಸಂಘಗಳು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದುವು ಎನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ ಆ ತತ್ವಗಳ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರನ್ನಾಗಿ ರೆವೆನ್ಯೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಇತರ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು ಕೆಲಸವೆಂದು ಈ ಸಂಘಗಳ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಘಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲವನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕು, ಸಂಘಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು, ಕೆಲಸ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕು. ಸಂಘಗಳು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾದರೆ ಇವನ್ನು ಮಾದರಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಜಮೀನನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾದೀತು ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಏನೋ ಒಂದು experiment ಇದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೋ ಪ್ರೇಮವಿದೆ, ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾಲ್ಕಾರು ಕಡೆ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಎಲ್ಲವೂ ನಡೆಯುವಂತೆ ಇವೂ ನಡೆಯಲಿ, ಕೆಲಸವಾದರೆ ಆಯಿತು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಸಹಕಾರ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯವಸಾಯ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇಂಥ ಕ್ಷೇತ್ರವಿದೆ, ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಬಾಕಿ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಸಂಘಗಳನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕಂಥ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ನಾವಿದ್ದೇವೆ. ಇತರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಸಹ ಅವೂ ಅಷ್ಟು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದವರು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತರಬೇತು ಹೊಂದಿದ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗದವರು ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಹುಶಃ ಈ ಸಂಘಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡದಿರಲು ಇದೂ ಒಂದು ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಆಡಳಿತ ವಿಚಾರದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಾಗಲೀ ತೃಪ್ತಿಕರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತರಬೇತು ಹೊಂದಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಅಂಥ ಕಡೆಗಳಿಗೆ ತರಬೇತು ಪಡೆದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲಿಗೇ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನಾವು ಬೇಗ ಬೇಗ ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೆರವಿನಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕು. ರೈತಾಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಚಿಹ್ನೆ. ಈ ದಿವಸ ನಾವು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರೈತಾಪಿಜನಗಳಿಗೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಧನ ಸಹಾಯ ನೀಡತಕ್ಕ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲ ರೈತರಿಗೂ ಸರಾಗವಾಗಿ ಸಾಲದೊರೆಯುವಂತೆ ಒಂದು ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ನಮ್ಮ ರೈತರು ವರ್ತಕರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅವರ ಕಿರುಕುಳಗಳಿಗೊಳಗಾಗದಂತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬರಬೇಕು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಈ ಬಾಬಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಅರಣ್ಯ ಶಾಖೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಬಡ್ಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲೇ ನಾನು ಅರಣ್ಯ ಶಾಖೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದೆನು. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ

ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಏನೊಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆಯೆಂದರೆ—ಸೌದೆಗಾಗಿ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಕಾಡುಜಾತಿ ಮರಗಳನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನರೂ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನರೂ ತರಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಏನಿದೆಯೋ ಅದು ಬಹಳ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಸೌದೆಗಾಗಿ ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಕಾಡು ಜಾತಿ ಮರಗಳನ್ನು ಲಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ತರಲು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವಿರುವ ಕಡೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಒಂದು ಕೂಪ್ ಎಂದು ಕರೆದು—ಒಂದು ಲಾರಿ ಲೋಡಿಗೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹಳೆ ಮೈಸೂರಿನವರು 1942ರಿಂದೀಚೆಗೆ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಲೂ ಇದು ಹಾಗೇ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಹೊಸರಾಜ್ಯದ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಿದೆಯೋ ನನಗೆ ಅದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧಾನಂತರ ಸೌದೆ ಅಭಾವವನ್ನು ನೀಗಲು ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿ ಕೂಪ್ ಸಿಸ್ಟಂ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಲಾರಿ ಲೋಡಿಗಿಷ್ಟೆಂದು ಕಾಡು ಜಾತಿ ಮರಗಳನ್ನು ತರತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡು ಈಗಲೂ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಇದೆಲ್ಲ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಸೌದೆ ಸರಬರಾಯಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಇನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಸೌದೆ ಸರಬರಾಯಿನ ವಿಚಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಯವರ್ಯಾರಾದರೂ ಸೌದೆ ತರಲು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಮೊದಲೇ ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಇಲಾಖೆಯವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಗಾಡಿಗೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿನಂತೆ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಫೀಜನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇಂತಿಷ್ಟು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಅಷ್ಟು ಗಾಡಿ ಸೌದೆ ತರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿದೆ. ಈ ದಿನ ಕಾಡುಗಳೆಲ್ಲ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಣಮರಗಳು ಸೌದೆಗಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಲು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಹಳ್ಳಿ ಜನರು ಒಣ ಸೌದೆ ವಿನಾ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ತರಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿಯ ಒಂದು ನಿಯಮವಿದೆ. ಆ ನಿಯಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸೋಣವೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಣ ಸೌದೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಲ್ಲ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾದ್ದರಿಂದ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲೇ ಸದಾ ವಾಸಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾಡು ಕುರುಬರೆಂಬ ಒಂದು ಜನಾಂಗವಿದೆ; ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿ ನಾವು ಇಂಥ ದಿವಸ ಕಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಬರುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ; ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಅವರು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ 50—60 ಹಸಿ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಒಣಗು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ; ಹಾಗೆ ಕಡಿದು ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳು ಬಿಟ್ಟನಂತರ ಅದನ್ನೇ ಒಣ ಸೌದೆಯೆಂದು ಹಳ್ಳಿಯವರು ತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

Sri H. S. RUDRAPPA (Minister for Agriculture).—It is one method of manufacturing of dry fuel.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಈ ರೀತಿ ಆಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನ ತಪ್ಪಿಸಲು ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಿಗೂ ಹಸಿ ಸೌದೆಯನ್ನೇ ತರುವಂತೆ ಏನಾದರೊಂದು ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅರಣ್ಯ ಶಾಖೆಯ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದೆನು. ಆದರೆ ಏಕೋ ಈ ಸಲಹೆಗೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅದೇಕೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೋ ಅದೂ ಸಹ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ರುದ್ರಪ್ಪ.—ತಮ್ಮ ಸಲಹೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಗ್ಗಡ ದೇವನಕೋಟೆ ಗುಂಡ್ಲುಪೇಟೆ ಇತ್ಯಾದಿ 3-4 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಜನರಿಗೆ ಈ ಸೌದೆ ತರುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರು ಮೈಸೂರುನಗರಕ್ಕೆ ಗಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೌದೆಯನ್ನು ತಂದುಹಾಕಿ ಅದರಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಜನರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರಿಗೆಲ್ಲ ಈಗ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಒಂದು ತೊಂದರೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಹಾದಿಯನ್ನು ಇದುವರೆಗೂ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಅವರು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡದೆ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ—ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಆ ಜನರಿಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಸಿ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯಲು ಒಂದು ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡೋ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ರೈತರಿಗೆ ಇದು ತೀರಾ ಆವಶ್ಯಕ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅವರಿಗೆ ಈಗ ಹಾಕತಕ್ಕ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಫೀ ಏನಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಒಂದೂವರೆ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿ, ಇಲ್ಲವೇ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಲಿ. ಆ ರೀತಿ ಏಕೆ ಮಾಡಬಾರದು? ಹಸಿ ಮರಗಳನ್ನು ಲಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನಿಂದ ಕಡಿದು ಸಾಗಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಗಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತರಲು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಹಳ್ಳಿ ಜನರು ಸೌದೆ ತರುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವರಿಗೆ 5-10 ರೂಪಾಯಿ ಜುಲ್ಮಾನೆ ವಿಧಿಸಿ ಅವರಿಂದ ದಂಡ ವಸೂಲ್ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ರುದ್ರಪ್ಪ.—ಈ ದಿವಸ ಆ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಏರ್ಪಾಡಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು ಬಹುಶಃ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈಗ ಗಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೌದೆ ತರತಕ್ಕವರಿಗೂ ಸಹ ಕೂಪ್‌ಗಳನ್ನು ಅಲಾಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಒಂದು ಗಾಡಿಗೆ ಅವರು ಒಂದೂವರೆ ರೂಪಾಯಿನಂತೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ಆರ್ಡರನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮನವರು ಒಂದೆರಡು ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದರು. ಆ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆರ್ಡರನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜಅರಸ್.—ತಾವು ಯಾವಾಗ ಆ ರೀತಿ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದ್ದು? ಆ ಆರ್ಡರನ್ನು ಎಲ್ಲ ರೇಂಜರುಗಳಿಗೂ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೀರಾ? ಅದು ಅವರಿಗೆ ತಲುಪಿದೆಯೇ? ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರೇ ಈಗಲೂ ರೈತರಿಗೆ ತೊಂದರೆಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ?

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ (ಗುಂಡ್ಲುಪೇಟೆ).—ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕಾಗದ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಚಿ 14ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಒಂದು ಉತ್ತರ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ರುದ್ರಪ್ಪ.—ನಾವು ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಇನ್ನು ನಾನು ಕಮ್ಯೂನಿಟಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಮತ್ತ ಎನ್. ಈ. ಎಸ್. ಬ್ಲಾಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ-ದೇಶಾದ್ಯಂತವೂ ಈ

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್)

ಕಮ್ಯೂನಿಟಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಎನ್.ಈ.ಎಸ್. ಬ್ಲಾಕುಗಳನ್ನೂ ನಮ್ಮ ದ್ವಿತೀಯ ಪಾಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಪೂರೈಸುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಪ್ಲಾನು ಹಾಕಿದ್ದಾಯಿತು. ಆದರೆ ಈಗ ಹಾಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣಾ ಯೋಜನೆ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆಯೋ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವುಗಳಿಂದ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯೋಜನದ ಬಗ್ಗೆ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಒಂದು ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಏನೇ ಆಗಲಿ ಇವುಗಳಿಂದ ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳಾಗಿಲ್ಲ ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಟೀಕೆ ಇದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟಲ್ ಆಕ್ಟಿವಿಟೀಸ್ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಏನೋ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ರಸ್ತೆ, ಕಲ್‌ವರ್ಟ್ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಒಂದು ಸ್ಕೂಲು ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಆಶೋತ್ತರಗಳೆಲ್ಲ ಈಡೇರಿದಂತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ನಾವು ಕೇಳತಕ್ಕ ಕೆಲಸಗಳೊಂದೂ ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣಾಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರಬೇಕಾದಂಥ ಒಂದು ಬಹುಮುಖ್ಯತತ್ವವೆಂದರೆ ಈ ಯೋಜನೆಯು ದೇಶೆಯಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಂಸಾರಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನವು ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುವಂಥಾ ಯಾವ ಒಂದು ಪ್ಲಾನ್ ಇದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಜನತೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸಲು ಈ ಯೋಜನೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಕೆಲಸ ನಡೆಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೇ ಒಂದು ಬೇರೆ ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶಿಬ್ಬಂದಿಗಾಗಿಯೇ 2ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ವೆಚ್ಚವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಿಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಇದಕ್ಕೇ ಒಂದು ಇಂಥಾ ದೊಡ್ಡ ಎಸ್ಟಾಬ್ಲಿಷ್‌ಮೆಂಟ್ ಇರಬೇಕೇ? ಈ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯಾಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳೇನಿರುತ್ತವೋ ಅವು ತಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇ ಎನ್ನತಕ್ಕ ಒಂದು ಟೀಕೆಯಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣಾ ಯೋಜನೆಯ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಈಗ ನಡೆಸಿರತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣಾ ಯೋಜನೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು trained personnel ಇಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅನೇಕ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರತಕ್ಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣಾ ಯೋಜನೆಯ ಬ್ಲಾಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಟ್ರೈನ್ಡ್ ಕೆಲಸಗಾರರು ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ, ಇನ್ನುಳಿದ ಮೂರೂವರೆ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಇದನ್ನು ಬಹಳ ಗಹನವಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಟ್ರೈನ್ಡ್ ಕೆಲಸಗಾರರು ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಡುವ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಆಗುವವರೆಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಿ. ಯಾವ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೋ ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ರೈತನು ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು. ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, Village Worker, ಅಂದರೆ, ಗ್ರಾಮ ಸುಧಾರಕರ ವಿಷಯ. ಸುಮಾರು ಎಂಟು-ಹತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಗ್ರಾಮ ಸುಧಾರಕನು ಇದ್ದಾನೆ. ಇವರ ಕೆಲಸವೇನು? ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸುಮಾರು 2,000 ಸಂಸಾರಗಳಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರ ಇವರಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸಾರಗಳ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳು ಏನು? ಅವರ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಗಳೇನು? ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ cottage industry, village industry ಯಾವ ಯಾವುವು ಇವೆ? ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯ ಅವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು? ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಈ ಒಬ್ಬ ಗ್ರಾಮ ಸುಧಾರಕ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಗುರಿಯಂತೆ ಈ ಕೆಲಸಗಳು ಕಾರ್ಯತಃ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೇ? ಒಬ್ಬ ಗ್ರಾಮ ಸುಧಾರಕನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯತಃ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ರೆವಿನ್ಯೂ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಜೊತೆಗೆ ಗ್ರಾಮ ಸುಧಾರಕನೂ ಬರಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವನ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಗ್ರಾಮಸುಧಾರಕನ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಇನ್ನೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕು. ಒಂದು ಬ್ಲಾಕಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 10-15 ಜನ ಗ್ರಾಮಸುಧಾರಕರು ಇರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಿದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕು, ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ನನ್ನ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಸರಕಾರ ತೀವ್ರ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಾಲ ಮಾತನಾಡಲು ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ (ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗ ಮಾತನಾಡಲು ಕಾಲ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ನನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯವನ್ನು ಒಂದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀ ದೇವರಾಜ ಅರಸರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣಾ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೇ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತರಪೇತಿ ಹೊಂದಿದ ಜನ ಸಾಕಷ್ಟು ದೊರೆಯುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಜನೆ ಇದೆ. ತರಪೇತಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಸೆಂಟರುಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದವರು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಒಂದು ಸೆಂಟರ್ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುವುದು ಇದೆ. ತರಪೇ

ತಾದ ಗ್ರಾಮ ಸೇವಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಕಾರ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕೆಲಸ. ಒಂದು ಹೊಸ ಯಂತ್ರವೂ ಸಹ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗಿ ವೇಗ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ಈಗ ಇದ್ದೇವೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವಾದ ನಂತರ ಸ್ಪೀಡ್ ಬಂದು ಎಲ್ಲಾ ಸಲೀಸಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ವೇಗ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಹಕಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹ ನಮಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತರಪೇತಿ ಹೊಂದಿದ ಜನ ಇಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಹೊಸದಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದೆ. ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಫೀಲ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಜನ ತರಪೇತಿ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಡಗು, ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುವುದು. ಹೀಗೆ ತರಪೇತಿ ಪಡೆದ ಜನರನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ಜನರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ರೈತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣಾ ಯೋಜನಾ ಬ್ಲಾಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಜನತೆಯ ವಿಕಾಸವಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಜನತೆಯ ಜೀವನ ಮಟ್ಟ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಏರುವಂತೆ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ತರಪೇತಿಯಾದ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನ ಇಲ್ಲದ ಕೊರತೆ ಇದೆ. ಆವರೆ ಜಾಗ್ರತೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಅಕ್ಷರಶಃ ನಿಜವಾಗಿದೆ. ಜನರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಅನುಭವವಿರುವ ಒಬ್ಬರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಜನರ ಕಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವಿವರವಾಗಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬರತಕ್ಕ ಬಡ್ಜೆಟ್ಟಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಚರ್ಚೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ.

Sri B. VAIKUNTA BALIGA.—Sir, I propose to be very brief. It has to be borne in mind that the business before the House is 'Vote on Account'. In discussing this details are not generally referred to. Perhaps some members of the Opposition rightly thought there is yet an opportunity to debate when the whole Budget is coming up before the House and so they have thought it fit to offer no remarks at present.

Sir, the suggestions that have been made are extremely useful. Indeed I am very grateful to the members who have participated in the discussion. Sri J. H. Shamsuddin suggested in regard to particular machinery to be employed for easy realisation of the arrears of revenue. That will certainly receive all the attention it deserves and the Government will see that arrears of revenue are recovered as speedily as possible.

Sri V. P. Deenadayalu Naidu was pleased to observe that seven to eight years have elapsed since certain matters have been kept by. These are all not simple matters. They are things to be tackled patiently and though the Central Government and the State Government are working at that, it will require some more time. It requires patience. There are a number of things to be done; the titles have to be conveyed, the nature of the land made over, etc. All these things have to be looked into and all the suggestions which the hon'ble member has given will receive absolute attention.

In regard to discussion regarding inadequate staff to certain departments, difficulties experienced in the matter of inadequate number of schools, etc., these are all details which are very important. I do not minimise their importance. But, certainly I am not wrong in saying that in a discussion on Vote on Account, these are things which may not be put down for discussion and answered at this stage. But, all that will be taken note of and every effort will be made to rectify the defects and serious attention will be paid to those problems. With these observations, I do not wish to say anything more as this is simply a matter of Vote on Account.

1 P.M.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is:

"That the respective sums not exceeding the amounts shown in the list of Demands for Grants on account, circulated to the Members, be granted to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to 31st day of July 1958 in respect of Demands Nos. 1 to 7 inclusive, 7A, 8, 10, 13, to 29 inclusive, 32 to 38 inclusive, 40, 41, 42, 44 to 49 inclusive, 51 to 58 inclusive."

The motion was adopted.

(As directed by the Deputy Speaker, the motion for Demands for Grants which were adopted by the House are reproduced below :)

DEMAND No. 1—TAXES ON INCOME OTHER THAN CORPORATION TAX AND ESTATE DUTY.

4. *Taxes on Income other than Corporation Tax and Estate Duty.*

"That a sum not exceeding Rs. 22,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Taxes on Income other than Corporation Tax and Estate Duty'."

DEMAND No. 2—LAND REVENUE.

7. *Land Revenue.*

"That a sum not exceeding Rs. 50,79,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Land Revenue'."

DEMAND No. 3—STATE EXCISE.

8. *State Excise Duties.*

"That a sum not exceeding Rs. 9,54,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'State Excise'."

DEMAND No. 4—STAMPS.

9. *Stamps.*

"That a sum not exceeding Rs. 83,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Stamps'."

DEMAND No. 5—FOREST.

10. *Forest.*

"That a sum not exceeding Rs. 61,32,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Forest'."

DEMAND No. 6—REGISTRATION.

11. *Registration.*

"That a sum not exceeding Rs. 4,48,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Registration'."

DEMAND No. 7—TAXES ON VEHICLES.

12. *Taxes on Vehicles.*

"That a sum not exceeding Rs. 2,20,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Taxes on Vehicles'."

DEMAND No. 7A—SALES TAX ADMINISTRATION.

12A. *Sales Tax.*

"That a sum not exceeding Rs. 9,78,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Sales Tax'."

DEMAND No. 8—OTHER TAXES AND DUTIES.

13. *Other Taxes and Duties.*

"That a sum not exceeding Rs. 15,74,000 be granted 'on account' to the Government to

defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Other Taxes and Duties'."

DEMAND NO. 10—IRRIGATION.

18. *Other Revenue Expenditure financed from Ordinary Revenues.*

"That a sum not exceeding Rs. 30,57,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Other Revenue Expenditure financed from Ordinary Revenues'."

DEMAND NO. 13—GENERAL ADMINISTRATION.

25. *General Administration (Except the sub-major heads B and C).*

"That a sum not exceeding Rs. 72,34,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'General Administration' (Except the sub-major heads B and C)'."

DEMAND NO 14—GENERAL ADMINISTRATION (STATE LEGISLATURE AND ELECTION CHARGES).

25. *General Administration (B. Parliament and the State Legislature and C. Elections).*

"That a sum not exceeding Rs. 9,67,900 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'General Administration (State Legislature and Election Charges)'."

DEMAND NO. 15—ADMINISTRATION OF JUSTICE.

27. *Administration of Justice.*

"That a sum not exceeding Rs. 23,18,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Administration of Justice'."

DEMAND NO. 16—JAILS AND CONVICT SETTLEMENTS.

28. *Jails and Convict Settlements.*

"That a sum not exceeding Rs. 11,54,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Jails and Convict Settlements'."

DEMAND NO. 17—POLICE.

29. *Police.*

"That a sum not exceeding Rs. 1,03,38,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Police'."

DEMAND NO. 18—PORTS AND PILOTAGE.

30. *Ports and Pilotage.*

"That a sum not exceeding Rs. 2,64,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Ports and Pilotage'."

DEMAND NO. 19—SCIENTIFIC DEPARTMENTS.

36. *Scientific Departments.*

"That a sum not exceeding Rs. 3,54,000 be granted 'on

account ' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Scientific Departments'."

DEMAND NO. 20—EDUCATION.

37. *Education.*

"That a sum not exceeding Rs. 3,59,49,000 be granted 'on account ' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Education'."

DEMAND NO. 21—MEDICAL.

38. *Medical.*

"That a sum not exceeding Rs. 90,20,500 be granted 'on account ' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Medical'."

DEMAND NO. 22—PUBLIC HEALTH.

39. *Public Health.*

"That a sum not exceeding Rs. 57,42,000 be granted 'on account ' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Public Health'."

DEMAND NO. 23.—AGRICULTURE, HORTICULTURE AND FISHERIES.

40. *Agriculture.*

"That a sum not exceeding Rs. 71,42,000 be granted 'on account ' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Agriculture'."

DEMAND NO. 24.—RURAL DEVELOPMENT.

40-*A*. *Rural Development.*

"That a sum not exceeding Rs. 48,97,000 be granted 'on account ' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Rural Development'."

DEMAND NO. 25.—VETERINARY.

41. *Veterinary.*

"That a sum not exceeding Rs. 31,52,700 be granted 'on account ' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Veterinary'."

DEMAND NO. 26.—CO-OPERATION.

42. *Co-operation.*

"That a sum not exceeding Rs. 22,88,000 be granted 'on account ' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Co-operation'."

DEMAND NO. 27.—INDUSTRIES AND SUPPLIES.

43. *Industries and Supplies.*

"That a sum not exceeding Rs. 5,62,33,000 be granted 'on account ' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Industries and Supplies'."

DEMAND NO. 28.—MISCELLANEOUS DEPARTMENTS.

47. *Miscellaneous Departments.*

"That a sum not exceeding Rs. 19,60,000 be granted 'on

account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Miscellaneous Departments'."

DEMAND No. 29.—CIVIL WORKS.

50. *Civil Works.*

"That a sum not exceeding Rs. 3,00,64,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Civil Works'."

DEMAND No. 32—FAMINE RELIEF.

54. *Famine.*

"That a sum not exceeding Rs. 17,53,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Famine Relief'."

DEMAND No. 33—POLITICAL PENSIONS.

54-*A*. *Territorial and Political Pensions.*

"That a sum not exceeding Rs. 87,700 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Territorial and Political Pensions'."

DEMAND No. 34—PRIVY PURSES AND ALLOWANCES OF INDIAN RULERS.

64-*B*. *Privy Purses and Allowances of Indian Rulers.*

"That a sum not exceeding Rs. 24,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Privy Purses and Allowances of Indian Rulers'."

DEMAND No. 35—SUPERANNUATION ALLOWANCES AND PENSIONS.

55. *Saperannuation Allowances and Pensions.*

"That a sum not exceeding Rs. 56,66,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Superannuation Allowances and Pensions'."

DEMAND No. 36—COMMUTATION OF PENSIONS.

55-*A*. *Commutation of Pensions from Ordinary Revenues.*

"That a sum not exceeding Rs. 1,02,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Commutation of Pensions'."

DEMAND No. 37—STATIONERY AND PRINTING.

56. *Stationery and Printing.*

"That a sum not exceeding Rs. 19,99,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Stationery and Printing'."

DEMAND No. 38—MISCELLANEOUS.

57. *Miscellaneous.*

"That a sum not exceeding Rs. 60,85,600 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Miscellaneous'."

DEMAND NO. 40—COMMUNITY DEVELOPMENT.

63-*B*. *Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works.*

"That a sum not exceeding Rs. 69,66,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works'."

DEMAND NO. 41—WORKING EXPENSES (FOREST).

X. Forest—d. (1) *Wood Preservation Plant—Working Expenses and Seigniorage.*

"That a sum not exceeding Rs. 2,00,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'X Forest—*d.* (1) Wood Preservation Plant—Working Expenses and Seigniorage'."

DEMAND NO. 42—WORKING EXPENSES—IRRIGATION WORKS—COMMERCIAL.

XVII. I.N.E. & D. Works (Commercial)—Working Expenses.

"That a sum not exceeding Rs. 28,56,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958 in respect of 'I.N.E. & D. Works (Commercial)—Working Expenses'."

DEMAND NO. 44—ROAD AND WATER TRANSPORT SCHEMES.

XLVI-A. Receipts from Road and Water Transport Schemes—Working Expenses.

"That a sum not exceeding Rs. 1,36,57,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Receipts from Road Transport Schemes—Working Expenses'."

DEMAND NO. 45—COMPENSATION TO LANDHOLDERS ON THE ABOLITION OF ZAMINDARI SYSTEM.

65. *Payment of Compensation to landholders, etc., on the abolition of Zamindari System.*

"That a sum not exceeding Rs. 11,82,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Payment of Compensation to landholders, etc., on the abolition of Zamindari System'."

DEMAND NO. 46—IRRIGATION (COMMERCIAL)

68. *Construction of Irrigation, Navigation, Embankment and Drainage Works (Commercial).*

"That a sum not exceeding Rs. 2,10,63,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Construction of Irrigation, Navigation, Embankment and Drainage Works (Commercial)'."

DEMAND NO. 47—IRRIGATION—(NON-COMMERCIAL).

68-*A*. *Construction of I.N.E. & D. Works (Non-Commercial).*

"That a sum not exceeding Rs. 40,17,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Construction of I.N.E. & D. Works—Non-Commercial'."

DEMAND No. 48.—IMPROVEMENT OF PUBLIC HEALTH.

70. *Capital Outlay on Improvement of Public Health.*

"That a sum not exceeding Rs. 19,94,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to the end of 31st July 1958, in respect of 'Capital Outlay on Improvement of Public Health'."

DEMAND No. 49.—INDUSTRIAL DEVELOPMENT.

72. *Capital Outlay on Industrial Development.*

"That a sum not exceeding Rs. 1,00,21,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Capital Outlay on Industrial Development'."

DEMAND No. 51.—CAPITAL OUTLAY ON CIVIL WORKS.

81. *Capital Account of Civil Works Outside the Revenue Account.*

"That a sum not exceeding Rs. 1,34,82,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Capital Account of Civil Works outside the Revenue Account'."

DEMAND No. 52.—ELECTRICITY SCHEMES.

81-*A*. *Capital Outlay on Electricity Schemes.*

"That a sum not exceeding Rs. 1,56,01,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Capital Outlay on Electricity Schemes'."

DEMAND No. 53.—CAPITAL ACCOUNT OF OTHER STATE WORKS OUTSIDE THE REVENUE ACCOUNT.

82. *Capital Account of other State Works outside the Revenue Accouut.*

"That a sum not exceeding Rs. 12,46,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Capital account of other State Works outside the Revenue Account'."

DEMAND No. 54.—MISCELLANEOUS CAPITAL ACCOUNT.

82-*B*. *Capital Outlay on Road Transport Schemes.*

"That a sum not exceeding Rs. 23,33,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Capital Outlay on Road Transport Schemes'."

DEMAND No. 55.—COMMUTED VALUE OF PENSIONS.

83. *Payments of Commuted Value of Pensions.*

"That a sum not exceeding Rs. 1,17,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Commutation of Pensions'."

DEMAND No. 56.—PAYMENT TO RETRENCHED PERSONNEL.

85. *Payments to Retrenched personnel.*

"That a sum not exceeding Rs. 1,700 be granted 'on account'

to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Payments to Retrenched Personnel'."

DEMAND No. 57.—SCHEMES CONNECTED WITH STATE SCHEMES OF GOVERNMENT TRADING.

85-A. *Capital Outlay on State Schemes of Government Trading.*

"That a sum not exceeding Rs. 75,49,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Capital Outlay on Schemes of State Trading'."

DEMAND No. 58—LOANS AND ADVANCES.

P. *Loans and Advances by the State Government.*

"That a sum not exceeding Rs. 2,43,63,000 be granted 'on account' to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the period from 1st April 1958 to end of 31st day of July 1958, in respect of 'Loans and Advances by the State Government'."

The House adjourned at One of the Clock to meet again at One of the Clock on Tuesday, the 25th March 1958.